

Sex og Politikk

Årsmelding

2017

Sex og Politikk - Foreningen for seksuell
og reprodutiv helse og rettigheter
Org. nr.: 990 630 828
Christian Krohgs gate 34
0186 Oslo

SEX^ØPOLITIKK

Årsmelding 2017 for Sex og Politikk

Utgitt av Sex og Politikk, mars 2018

Opplag: 300

Grafisk design: Sex og Politikk

Digitalprint: Gamlebyen Grafiske AS

Papir: Scandia 2000 White

Bilde på forsiden: Deltakere på erfaringskonferansen om seksualitetsundervisning, foto Sex og Politikk

LEDEREN HAR ORDET

«Politisk gjennomslag er det vi jobber for og måles på.»

Voksesmerter inntreffer ofte rundt skolealder, og slik sett var det passende at Sex og Politikk i 2017, etter 7 år med Uke 6, måtte finne nye lokaler etter å ha vokst ut av kontorene! Heldigvis fant vi nye kontorer to etasjer ned. Å flytte en organisasjon med et ambisiøst og jevnt høyt aktivitetsnivå skjer ikke av seg selv, så jeg starter årets årsmelding med å takke de ansatte som planla flotte lokaler som presenterer organisasjonen på en god måte, flyttet hele kontoret og samtidig ivaretok de andre arbeidsoppgavene på beste måte.

Trump startet året med å gjeninnføre og utvide Global Gag Rule. Restriksjonen gjelder nå alle mottakere av helsebistandsmidler fra USA, og setter strenge rammer for muligheten disse organisasjonene har for å informere om og/eller tilby trygge aborter. Vedtaket setter mange organisasjoner på SRHR-feltet i et dilemma, og flere organisasjoner mister store bevilgninger. Heldigvis ser vi at motkrefter som She Decides-initiativet og andre land nå trapper opp innsatsen for å motvirke effektene, men i en tid der verden trenger å øke innsatsen innen seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR), skulle man gjerne vært denne ekstra finansieringskrisen foruten.

Politisk gjennomslag er det vi jobber for og måles på. Partienes stortingsvalgprogram var (stort sett) hyggelig lesning da vi anmeldte disse med SRHR-øyne. Våre vurderinger har allerede vært gjenstand for flere kaffekoppmøter på Stortinget, og Jeløya-erklæringen inneholder også flere konkrete punkt om SRHR som vi vil følge tett opp framover. Lokalvalget 2019 er neste milepæl, og vi kommer til å lage et dokument som viser hvilket ansvar kommunestyre og fylkesting har. Ikke minst er dette relevant når det gjelder Uke 6, der Bergen, Kristiansand og andre kommuner har bestemt seg for å anbefale skolene sine å bruke Uke 6-materiellet.

Johannes Rindal
Styreleder

INNHold

- 5 Politisk påvirkning
- 13 Seksualitetsundervisning
- 18 Informasjon
- 22 Organisasjon

I. POLITISK PÅVIRKNING

For Sex og Politikk har 2017 vært et ekstra spennende år, med konkrete gjennomslag for en rekke av våre politiske krav. Vi har hatt stor aktivitet, økt kapasitet og har klart å oppnå fremskritt på alle målsetningene vi satt oss for vårt politiske påvirkningsarbeid. I tillegg til økt kapasitet internt i organisasjonen har et styrket samarbeid med medlemmer, andre organisasjoner, myndigheter og politikere vært helt sentralt for måloppnåelsen.

Sex og Politikk, det norske medlemmet i International Planned Parenthood Federation (IPPF), skal fremme og forsvare seksuelle og reproduktive rettigheter gjennom politisk påvirkning overfor norske myndigheter. Sex og Politikk mener at seksuelle rettigheter er menneskerettigheter, og vil jobbe for at norske myndigheter fortsetter å kjempe for at dette blir anerkjent internasjonalt, særlig i FN-systemet.

ØKT STØTTE TIL SRHR I STATSBUDSJETTET FOR 2018

2017 startet med et brak hva gjelder SRHR internasjonalt. Tre dager etter sin innsettelse sørget Donald Trump som nyvalgt president i USA for å gjeninnføre og utvide The Mexico City Policy, også kalt «munnkurvregelen». Dette er en ordre som stanser all amerikansk støtte til utenlandske organisasjoner som informerer om, refererer til eller gjennomfører aborttjenester. I tillegg kuttet USA all støtte til FNs befolkningsfond (UNFPA). USA er den største bidragsyteren til helsetiltak, og munnkurvregelen vil få alvorlige konsekvenser for spesielt kvinner og jenters tilgang til seksuelle og reproduktive helsetjenester. Samtidig utløste gjeninnføringen et stort engasjement og mobilisering både blant myndigheter, sivilsamfunn og enkeltpersoner i Norge og internasjonalt.

International Planned Parenthood Federation (IPPF) er en av de internasjonale aktørene som ikke signerer munnkurvregelen, og dermed mister finansiering fra USA, fordi vi jobber helhetlig og integrert med alle deler av seksuelle og reproduktive helsetjenester og rettigheter.

I Norge ledet Sex og Politikk an et initiativ fra norske sivilsamfunnsorganisasjoner som førte til flere presseoppslag, økt oppmerksomhet og ikke minst økte økonomiske bevilgninger fra norske myndigheter til SRHR internasjonalt over bistandsbudsjettet. Norge lovte en økning på NOK 700 millioner i perioden 2017-2020. Denne lovnaden ble opprettholdt i bistandsbudsjettet for 2018. Som en sentral SRHR-aktør fikk IPPF økt sin bevilgning fra Norge betraktelig. Dette er et positivt bidrag, selv om det ikke veier opp for hele nedgangen. Våre søsterorganisasjoner opplever dramatiske kutt - som i Mosambik - hvor vår søsterorganisasjon AMODEFA stengte 12 av 22 ungdomsklinikker på grunn av kuttene fra USA.

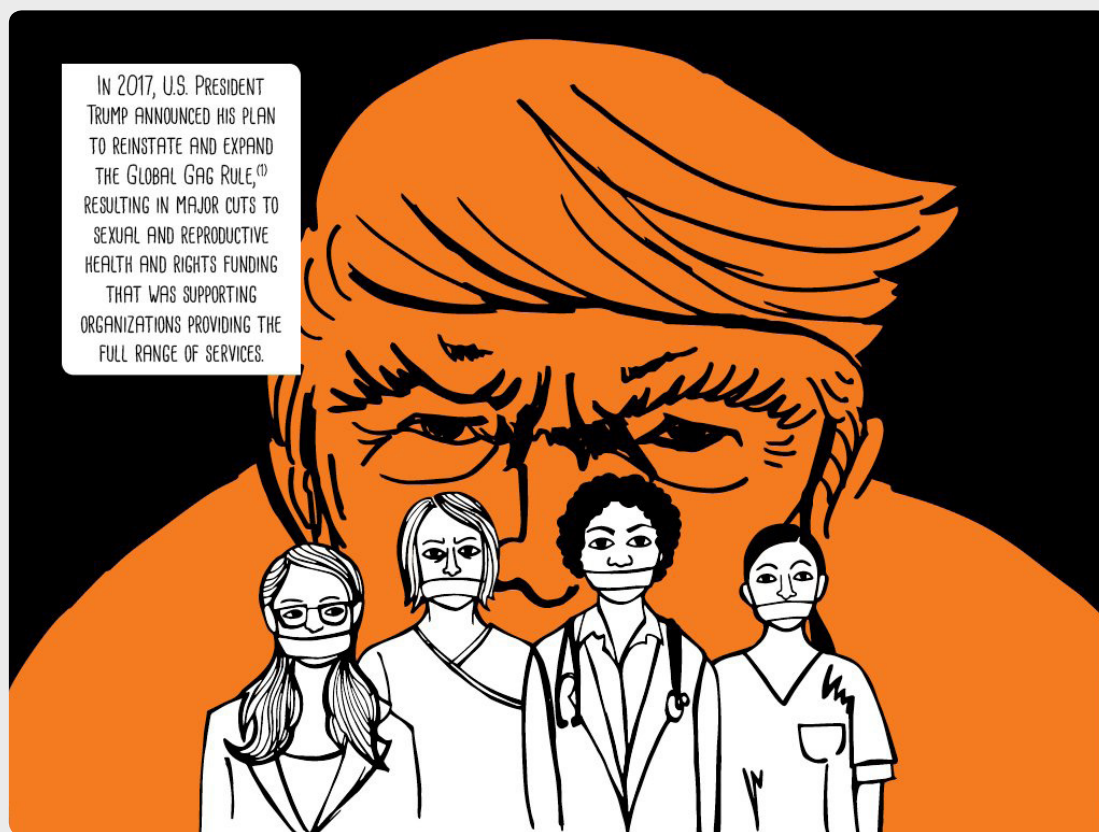
I budsjettet for SRHR i Norge så vi dessverre ingen økonomisk styrking, heller ikke av seksualitetsundervisning - til tross for at #MeToo-kampanjen slo ut midt i budsjettforhandlingene og mer og bedre seksualitetsundervisning er et av tiltakene som ble trukket fram av veldig mange. I pressemeldingen til budsjettet oppsummerte vi det slik: *Internasjonal satsing på seksuell og reproduktiv helse er tydelig i budsjettet for 2018. I Norge skulle vi ønske regjeringen var like tydelig, særlig på behovet for helhetlig seksualitetsundervisning. Kort sagt: Borte bra - hjemme kan regjeringen bli bedre!*

Sex og Politikk hadde rekordhøy aktivitet i budsjettprosessen, med fem skriftlige innspill til helse- og omsorgskomiteen, utdannings- og forskningskomiteen, familie- og kulturkomiteen og utenrikskomiteen. Vi deltok på tre høringer. Totalt har antallet høringsinnspill og innspill til myndighetene økt betraktelig fra 2016 til 2017. Dette viser at Sex og Politikk har styrket vårt

Internasjonal satsing på seksuell og reproduktiv helse er tydelig i budsjettet for 2018. I Norge skulle vi ønske regjeringen var like tydelig, særlig på behovet for helhetlig seksualitetsundervisning. Kort sagt: Borte bra - hjemme kan regjeringen bli bedre!

samlede påvirkningsarbeid, er blitt en mer synlig aktør og har fått konkrete gjennomslag for våre krav som gjelder den internasjonale SRHR-politikken.

Sex og Politikk fortsatte arbeidet med å koordinere SRHR-nettverket. Vi ledet arbeidet med et felles innspill etter innføringen av munnkurv-regelen, der vi blant annet ba norske myndigheter øke sine økonomiske bevilgninger.

#IResistWePersist

Illustrasjon: Amy Everson

13 av Norges viktigste sivilsamfunnsorganisasjoner skrev under brevet. Norge bevilget økning i støtten til SRHR de neste fire år.

SRHR PÅ DAGSORDEN OG PRIORITERT BLANT POLITIKERE OG MYNDIGHETER

I tillegg til at SRHR ble satt tydelig på dagsorden og prioritert, var 2017 året da seksualitetsundervisning virkelig fikk et løft både i den norske og internasjonale debatten. Under den store internasjonale prevensjonskonferansen FP2020 på den internasjonale befolkningsdagen 11. juli i London lovte statssekretær i Utenriksdepartementet Laila Bokhari at Norge skulle være en forkjemper for seksualitetsundervisning internasjonalt. Dette er et mål Sex og Politikk har jobbet for lenge. I kjølvannet av #MeToo-kampanjen så vi også et tydelig engasjement og ønske om å prioritere seksualitetsundervisning blant sivilsamfunn og myndigheter her i Norge.

Erfaringskonferanse om seksualitetsundervisning

Sammen med UNFPA arrangerte norske myndigheter en internasjonal erfaringskonferanse om seksualitetsundervisning i Oslo 14. og 15. desember med deltagere fra 50 land. Sex og Politikk hadde tett kontakt med UD og Norad i forkant og bidro til å sikre en høyere deltagelse fra sivilsamfunnsorganisasjoner. Vi så dette som en gylden anledning til å løfte frem den brede erfaringen med seksualitetsundervisning blant våre søsterorganisasjoner i IPPF, og arrangerte en egen konferanse for og med våre søsterorganisasjoner i forkant av den offisielle konferansen. Nærmere 60 representanter fra 31 land deltok. Sex og Politikk presenterte felles anbefalinger fra IPPF-medlemmene på den internasjonale konferansen. I tillegg til å gi innspill til en standard for seksualitetsundervisning, ble IPPF og Sex og Politikk synliggjort som sentrale aktører for seksualitetsundervisning i Norge og internasjonalt.

Pådriver overfor kommunene

Når det gjelder seksualitetsundervisning i Norge, var den store seieren i 2017 det såkalte Bergensvedtaket og Kristiansand kommunes innlemming av Uke 6 i prosjektet «En by for alle». Etter et privat forslag fra syv unge politikere fra ulike partier vedtok Bergen bystyre at de skal utvikle en helhetlig plan for seksualitetsundervisning i kommunen, der Uke 6 anbefales brukt i alle skoler. Sex og Politikk bidro i begge disse prosessene, noe som viser viktigheten av vår økte synlighet og samtidig det store engasjementet for seksualitetsundervisning som finnes blant politikere og byråkrater. Disse vedtakene bruker Sex og Politikk som gode eksempler i vårt videre arbeid overfor kommuner som ønsker å styrke tilbudet om seksualitetsundervisning for barn og unge.

Helhetlig tilnærming i læreplaner og lektorutdanningen

I 2017 begynte myndighetenes arbeid med å fornye kunnskapsløftet for den norske skolen, med mål om å ha nye læreplaner klare for elevene høsten 2020. På grunn av et styrket sekretariat med lærerfaglig kompetanse, har Sex og Politikk også kunnet bidra inn i denne prosessen. Sex og Politikk er opptatt av å styrke en helhetlig tilnærming og kvalitet i seksualitetsundervisningen, og har deltatt på høringsamlinger og bidratt med flere høringsinnspill, som også ble støttet av flere andre organisasjoner i det nasjonale SRHR-nettverket. Ekspisitt referanse til nettopp seksualitetsundervisning har dessverre ikke kommet styrket ut i denne tidlige fasen. Vi spilte også inn viktigheten av kompetansebygging innen helhetlig seksualitetsundervisning i arbeidet med nye nasjonale retningslinjer for lektorutdanningen.

SRHR i partiprogrammene

Med et Stortingsvalg og utvikling av nye partiprogram var det flere anledninger til å synliggjøre politiske prioriteringer til SRHR, eller mangel på dette. I programprosessen hadde vi kontakt med politikere og spilte inn til utvalgte program. I forkant av valget tok vi for oss alle partiprogrammene og ga dem karakterer.

Samarbeid som arbeidsform

2017 var et år da Sex og Politikk tok et skritt videre i å styrke samarbeidet med våre medlemsorganisasjoner, andre sivilsamfunnsorganisasjoner og andre aktører. Flesteparten av våre arrangementer ble i 2017 gjennomført i samarbeid med andre. Dette har blitt en viktig arbeidsform for Sex og Politikk – både for å øke debatten rundt SRHR – og for å øke synligheten til organisasjonen. Til sammen arrangerte vi åtte større seminar, åtte dokumentarfilmvisninger, i tillegg til fem seminarer for våre medlemmer og to seminarer spesielt for våre medlemsorganisasjoner.

Arendalsuka 2017

Årets deltagelse på Arendalsuka i august viste både den økte oppmerksomheten om SRHR og Sex og Politikk som aktør. Med to store seminarer bidro Sex og Politikk til å sette SRHR på dagsordenen:

Snakk om det! – Gjør noe! var tittelen på seminaret vi arrangerte sammen med 12 andre organisasjoner, lokale og regionale institusjoner og aktører. Her hadde vi ungdomspolitikere til debatt, lokale «podcastere», en professor og musikere som fremførte årets Skeive Dager-låt, «Skammens diskotek». Med et fullsatt telt med nærmere 100 personer, spørsmål, personlige historier og enstemmig prioritering fra ungdomspolitikere, var det ikke tvil om at seksualitetsundervisning ble satt på dagsorden.

Sammen med Redd Barna og FORUM arrangerte vi seminar med fokus på universell helse-tilgang og SRHR. Direktøren for vår søsterorganisasjon i Malawi FPAM deltok i et panel sammen med Norad-direktøren og politikere fra Høyre, KrF og SV. Rundt 50 personer deltok og debatten satt søkelyset på SRHR. Det er tydelig at dette er et engasjerende felt for politikerne og Norad.

Arendalsuka ble også et bevis på at SRHR nå står høyere på partienes og politikernes dagsorden og at Sex og Politikk har bidratt til dette. SRHR ble nevnt på en rekke av seminarene som fokuserte på internasjonal bistand. Det ble også tydelig da politikerne Hilde Frafjord Johnsen (KrF), Heidi Nordby Lunde (H) og Anniken Huitfeldt (Ap) ved flere anledninger henviste til Sex og Politikk som en autoritet på SRHR.

I Decide-kampanjen - «Underserved and Overlooked»

Store, udekkede behov for prevensjonsmidler er en stor utfordring for mange kvinner verden over. Det udekkede behovet for prevensjonsmidler og rådgivning er både et utviklingsspørsmål og et likestillingsspørsmål. Det hindrer kvinner i å kunne bestemme over egen kropp og påvirker muligheter for skolegang og jobb. På den internasjonale prevensjonsdagen 26. september lanserte Sex og Politikk årets IPPF-kampanje ved å presentere hovedrapporten i kampanjen på norsk; «Underprioritert og Oversett» i et felles arrangement med Norad.

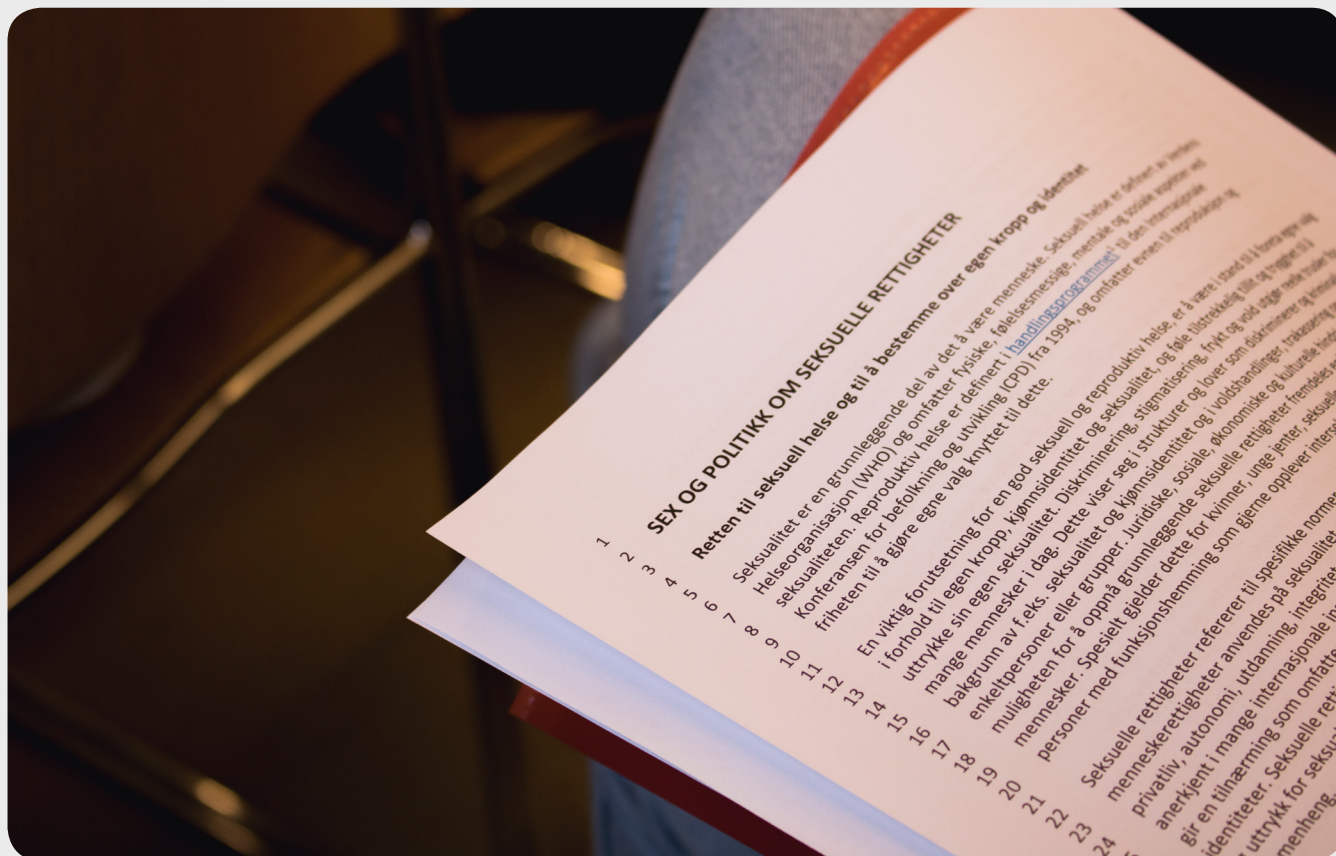
NORGE FREMHEVER SRHR I INTERNASJONALE FORA

Under det årlige møtet i FNs befolkning- og utviklingskommisjon (CPD) bidro Sex og Politikk til at Norge fremhevet SRHR sterkere enn tidligere. Dette gjorde vi ved å skrive og fremføre Norges nasjonale frivillige presentasjon, i plenum og gjennom tett dialog med den norske delegasjonen underveis.

For første gang inviterte vi med vår søsterorganisasjon fra Mosambik, AMODEFA, til CPD. Dette var en stor suksess, og AMODEFA fikk plass i den offisielle delegasjonen til Mosambik og oppnådde god og åpen kommunikasjon med dem. Dette var et viktig skritt i arbeidet med å få til en mer inkluderende SRHR-dialog under CPD og bidra til at afrikanske land støtter forslag som styrker SRHR.

Første politiske dokument vedtatt

På årsmøtet 2017 vedtok Sex og Politikk sitt første politiske dokument, «Sex og Politikk om seksuelle rettigheter». Dette er første i en serie av dokumenter som skal definere de mest sentrale tematiske områdene som Sex og Politikk engasjerer seg i. Med dette har vi begynt å bygge et fundament som gjør at vi som organisasjon får en mer enhetlig og tydelig profil utad, og styrkes som profesjonell aktør.

Sex og Politikk's første politiske dokument vedtatt på årsmøtet 22. mai 2017

Foto: Sex og Politikk

UNDERPRIORITERT OG OVERSETT

Hvordan oppnå lik tilgang til
prevensjonsmidler for verdens fattigste og
mest marginaliserte kvinner og jenter

Rapporten «Underprioritert og oversett» lansert 26. september 2017

Glimt fra erfaringskonferansen om seksualitetsundervisning

Tor-Hugne Olsen, daglig leder i Sex og Politikk

Gruppearbeid på erfaringskonferansen om seksualitetsundervisning

Mottakelse på Oslo Rådhus med Marianne Borgen, ordfører i Oslo

Paul Richard Fife, avdelingsdirektør i avdeling for utdanning og global helse, Norad

Dora Georgiou, Cyprus Family Planning Association

Deltakere på erfaringskonferansen om seksualitetsundervisning

Foto: Sex og Politikk

Glimt fra Arendalsuka 2017

«Snakk om det! Gjør noe!» med Esben Esther Pirelli Benestad

«Snakk om det! Gjør noe!» med Vaya con Vulva

Deltakere på «Snakk om det! Gjør noe!»

«Snakk om det! Gjør noe!» Hanne Kro Sørborg utfordrer ungdomspolitikere

Paneldebatt med Hanne Kro Sørborg og ungdomspolitikere

Foto: Sex og Politikk

III. SEKSUALITETSUNDERVISNING

2017 ble på mange måter året der seksualitetsundervisning ble et ord «på alles lepper». Norge tok på seg en lederrolle for helhetlig seksualitetsundervisning internasjonalt. #MeToo-bølgen slo innover det politiske miljøet og skapte behov for gode, preventive verktøy mot seksuell trakassering.

Sex og Politikk arbeider for å forsvare og fremme seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR), både nasjonalt og internasjonalt. Siden 2011 har organisasjonen drevet den landsomfattende kampanjen «Uke 6», som tilbyr landets grunnskoler et gratis undervisningsmaterieell om helse, trivsel og seksualitet.

I 2017 slo vi alle rekorder for påmelding og pågang på Uke 6, med over 40% av alle skoler registrert som brukere innen utgangen av året. Økt etterspørsel etter våre tjenester, kompetanse og materieell gir imidlertid også økt press på våre begrensede ressurser. Så selv om vi er flere ansatte enn noensinne, slet vi med å holde tritt med behov og ambisjoner.

Nye nettsider for Uke 6 ga oss det nødvendige løftet i forhold til profil, tilgjengelighet og bedre tekniske løsninger for påmelding. Heri ligger trolig noe av forklaringen på de gode påmeldingstallene høsten 2017.

ALLE GRUNN- OG VIDEREGÅENDE SKOLER HAR FÅTT TILBUD OM GRATIS SEKSUALITETSUNDERVISNINGSMATERIELL

Uke 6 har aldri før vært brukt av flere undervisere. Totalt 999 grunnskoler, dvs. mer enn 35% av alle grunnskoler i Norge, var påmeldt Uke 6 i skoleåret 2016-2017. Trenden med høye påmeldingstall eksploderte ved utgangen av 2017, og vi forventer at tallene for skoleåret

2017-2018 vil ligge rundt 45%. Hele landet var godt representert. Alle fylker har hatt minst én underviser påmeldt ved minst 30% av skolene. Sør-Trøndelag lå på topp, med mer enn halvparten av alle grunnskolene i fylket påmeldt.

Uke 6-materiellet får toppkarakter av lærere og helsesøstre

Tilbakemeldingene fra brukerne av Uke 6 viser stor grad av tilfredshet med undervisningsmateriellet. Dette kommer tydelig fram i brukerundersøkelsen av Uke 6, som ble offentliggjort i november 2017. Undersøkelsen ble utsendt til alle de 1587 underviserne som var påmeldt Uke 6 i skoleåret 2016-17 og ble besvart av 352 av dem, dvs. 22,2% respons.

Underviserne ble bedt om å rangere Uke 6 på en skala fra 1-6. I 2017 oppga hele 96,7% av underviserne karakteren 4 eller høyere, 74,5% ga Uke 6 karakteren 5 eller 6. Nesten 90% mener materiellet er relevant i forhold til læreplanene, og over 90% mente opplegget var relevant i forhold til elevenes alder og modenhet.

Vårt undervisningsmaterieell førte til at det ble gjennomført flere undervisningstimer om seksualitet. I vår spørreundersøkelse oppga hele 64% at Uke 6 førte til flere seksualitetsundervisningstimer. De fleste bruker opplegget i naturfag, KRLE, samfunnsfag og norsk, men opplegget har også vært brukt i andre fag.

«Dette dekker et fagområde vi ikke finner i lærebøkene, og som setter fokus og ord på et tema som er svært aktuelt i skolen, og som kan avdekke forhold og saker i en klasse som vi ellers ikke ville fått avdekket.»

Fra brukerundersøkelsen for Uke 6 i 2017

Nytt materiell om sosiale medier

I 2017 lanserte vi et nytt temamateriell om sosiale medier for alle trinn i grunnskolen. Temamaterialet er, på samme måte som grunnmaterialet, direkte knyttet til grunnskolenes kompetansemål i blant annet norsk, KRLE, naturfag og samfunnsfag, og til det generelle læreplanverket. I tillegg kan det brukes i arbeid med elevenes psykososiale læringsmiljø. Temamaterialet Sosiale Medier setter fokus på trivsel i sosiale medier, nettvett, krenkelser på nett og respekt for seg selv og andre i sosiale medier.

Materiell på nynorsk og samisk

2017 ble året vi kom videre med ambisjonen med å gjøre vårt materiell språklig tilgjengelig over hele landet. For første gang ble deler av materialet oversatt til samisk, lansert med arrangement og konsert i Tana. Vi oversatte også mer av materialet til nynorsk.

Internasjonalt nettverk og samarbeid

Sex og Politikk har gjennom 2017 styrket vårt arbeid gjennom å hente inspirasjon og lærdom internasjonalt. Vi har hele året sittet i Europeisk Nettverk for Comprehensive Sexuality Education for Primary Schools. Vi deltok i mai på Verdens Helseorganisasjon (WHO)s konferanse om seksualitetsundervisning i Berlin, som gikk gjennom eksisterende regler og framtidige planer for seksualitetsundervisning. Vi har også

vært på studietur hos vår søsterorganisasjon Väestöliitto i Finland for å lære mer om seksualitetsundervisning i dette foregangslandet innen feltet, og spesielt for å lære om undervisningen av de aller yngste.

SRHR i lys av FNs bærekraftsmål

I 2017 har vi startet arbeidet med å utvikle et nytt undervisningsmateriell for ungdomsskolen om FNs bærekraftsmål og SRHR, med finansiering fra Norad. Materialet skal skape engasjement for bærekraftsmålene for helse, utdanning og likestilling, samt forståelse for hvorfor SRHR er sentralt for samfunnsutviklingen.

Global konferanse om seksualitetsundervisning i Oslo

12. og 13. desember kom nærmere 60 deltagere fra 31 ulike land sammen i Oslo for å diskutere helhetlig seksualitetsundervisning. I samarbeid med IPPFs sekretariat, inkludert de seks regionale kontorene, var Sex og Politikk vertskap for denne to-dagers konferansen. Det var to spesifikke formål for konferansen: Først og fremst skulle deltagerne dele og diskutere beste praksiser for å fremme, tilrettelegge for og gi helhetlig seksualitetsundervisning. I tillegg skulle man på konferansen komme frem til en felles uttalelse om seksualitetsundervisning, som skulle presenteres på konferansen UNFPA holdt med Norge som vertskap om temaet 14. og 15. desember. Dette var første gang en global konferanse som dette fant sted, og en av de viktigste lærdommene var at for å fremme, tilrettelegge for og gi helhetlig seksualitetsundervisning, er det nødvendig å kjenne konteksten godt. Konferansen styrket IPPF-organisasjonenes rolle som pådriver nasjonalt og internasjonalt, og det faglige samarbeidet organisasjonene imellom og mellom IPPFs medlemsorganisasjoner og IPPFs sekretariat.

Ekstern evaluering av Uke 6

Sex og Politikk er opptatt av nytteeffekten av arbeidet vi gjør, og i 2017 fikk vi gjennomført en ekstern evaluering av bruken av Uke 6, gjennomført av KUN i samarbeid med Likestillingssenteret på Hamar og Institutt for lærerutdanning på NTNU. Rapporten anerkjenner den unike posisjonen og kvaliteten Uke 6 har på feltet, og gir 18 anbefalinger. Vi har startet arbeidet med å implementere disse anbefalingene.

ØKT OPPMERKSOMHET RUNDT UKE 6 OG KAMPANJEUKA

I 2017 reiste vi på turné rundt i Norge i kampanjeuka 6. – 10. februar. Vi satte fokus på seksualitetsundervisning i fylket med lavest påmelding, Østfold. I tillegg besøkte vi Vest-Agder, Finnmark og Sør-Trøndelag. I Trondheim ble materiell oversatt til samisk presentert under hundreårsjubileet til Tråante, etter å ha blitt lansert i Tana. Vi hadde også en digital kampanje for hele landet, og gjennomførte arrangement på skoler, pressekonferanser og andre aktiviteter.

28. november lanserte vi vårt seksualitetsundervisningsmaterieUke 6 – 2018 på Eldorado bokhandel i Oslo. Tradisjonen tro inviterte vi Stortingspartiernes ungdomsorganisasjoner til å delta i paneldebatt og utfordre dem på hvilke konkrete tiltak partiene har for å styrke seksualitetsundervisningen. Det var bred enighet blant ungdomspolitikkerne om viktigheten av dette temaet. Materiellet for skoleåret 2017-2018 ble sendt ut 1. desember.

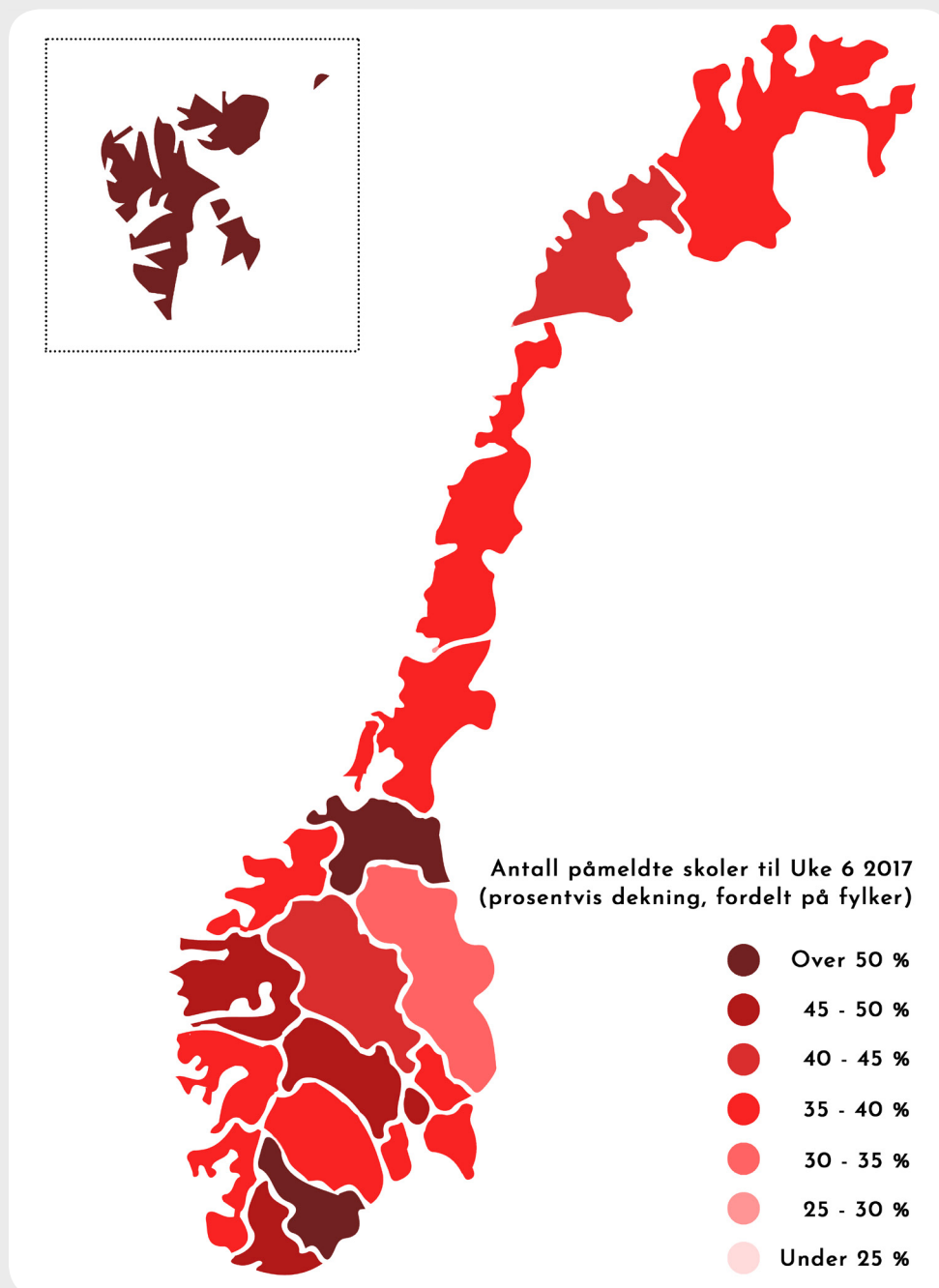
Sex og Politikk har i løpet av 2017 videreutviklet og avholdt standardiserte kurs i bruk av Uke 6-materiellet for undervisere. I 2017 holdt vi 18 kurs og presentasjoner for undervisere i forskjellige deler av landet, fra Kristiansand i sør til Tromsø i nord. Til sammen hadde kursene 571 deltakere. Forespørselen om kurs økte betraktelig mot slutten av året, og vi klarte ikke dekke

alle steder som ønsket kurs.

Sex og Politikk har begynt å identifisere superbrukere med et mål om å ha en gruppe undervisere som inkluderer minst én lærer fra hvert fylke. Ved utgangen av året besto superbruker-nettverket av 37 personer fra alle landets fylker. Nettverket har vist seg viktig for lokal tilstedeværelse og forankring av Uke 6.

Sex og Politikk er koordinator for nettverk for seksualitetsundervisning, og har jobbet aktivt for å styrke samarbeidet mellom organisasjoner på dette feltet.

Et eksempel på samarbeid er møtet vi arrangerte sammen med en rekke lokale organisasjoner under Arendalsuka. Møtet skapte stor interesse og engasjement, og hadde som mål å styrke fokuset på seksualitetsundervisning.

VAHKKU 6 VUODDOAVDNASAT

ADNO OAHPAHUSSI SEKSUALITEHTA BIRRA
1.-4. CEAHKKÁI

SEX&POLITIKK

UKE 6 GRUNNMATERIELL

TIL UNDERVISNING OM SEKSUALITET
5.-7. TRINN

SEX&POLITIKK

UKE 6 GRUNNMATERIELL

TIL UNDERVISNING OM SEKSUALITET
8.-10. TRINN

SEX&POLITIKK

Glimt fra Uke 6 2017

Lansering av Uke 6-materiellet på samisk i Tana med Kirsti Bergstø (SV)

Uke 6-materiell

Foto: Sex og Politikk

Lansering av Uke 6 2018 med ungdomspolitikere

Lansering av Uke 6 2018 med ungdomspolitikere

Digital kampanje «Seks om sex»

III. INFORMASJON

Etter gjeninnføringen av munnkurvregelen og med høstens #MeToo-kampanje opplevde Sex og Politikk økt oppmerksomhet fra media og ble flere ganger kontaktet av aviser som ønsket uttalelser i tillegg til egne kronikker, blant annet i Dagbladet og Bergens Tidende, i tillegg til intervjuer i Dagsavisen og Bistandsaktuelt, for å nevne noen. Dette viser en økt interesse for våre arbeidsområder, og Sex og Politikk som organisasjon har fått økt anerkjennelse.

ØKT SYNLIGHET OG KJENNSKAP

I 2017 lanserte vi ny hjemmeside med nytt design og oppdatert påmeldingssystem for Uke 6. Vi hadde en klar økning i antall følgere på sosiale medier. Antall følgere på vår Facebookside økte med 20%, til 1659, vår Twitter-profil fikk 10% flere følgere, til sammen 1984, og antall følgere på vår Instagram-profil økte med 60%, til 454.

Digital kampanje «Seks om sex»

I Uke 6-kampanjeuken publiserte vi hver dag en «Seks om sex»-video på Sex og Politikks Facebookside. For å belyse hvor viktig seksualitetsundervisning er, intervjuet vi seks personer om deres egne erfaringer med seksualitetsundervisning og testet deres kunnskaper om seksualitet. Siste dag markerte vi digital lansering av Uke 6-materiell på nynorsk med en video med daværende stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn (V).

Julekalender «Mitt ønske»

I god juletradisjon laget Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom (SNU) den bildebaserte julekalenderen «Mitt ønske», publisert på sosiale medier. I hver adventsluke fikk SNU-medlemmer, kjente personer og aktivister, deriblant Sigrid Bonde Tusvik, Wasim Zahid,

Gisle Agledahl, Andrea Voldum og Nancy Herz, mulighet til å uttrykke sine juleønsker relatert til seksualitet.

«SEKS OM SEX»

1. Hva er seksualitet?
2. Hva er jomfruhinnen?
3. Hvor mange biologiske kjønn finnes?
4. Hva er seksuell debutalder i Norge?
5. Hvordan var din seksualitetsundervisning?
6. Lansering av Uke 6 på nynorsk

Film som metode for styrking av SKK

I 2017 samarbeidet Sex og Politikk med Skagerak Film om et dokumentarfilmprosjekt, med to unge, norsk-afrikanske menn i hovedrollene, med tittel «Kunsten å være syndig, samtaler med min skeive venn». Vi følger kunstner Ahmed Umar og filmskaper Ibrahim Mursal, begge bosatt i Norge, med røtter i henholdsvis Sudan og Somalia. Deres samtaler ble i 2017 til en kortfilm, ladet med kontroversielle temaer som homofili og islam, det å være åpent skeiv og fra Afrikas Horn, om kjønnsuttrykk og

kleskoder, og kreativ lek med nasjonalsymboler som bunad. Kortfilmen ble et innslag på de fleste Pride-festivalene i Norge, med påfølgende debatter med lokale politikere, menneskerettighetsaktører og ressurser på temaet. I tillegg ble den vist på Amnesty Internationals internasjonale rådsmøte i Roma og IPPF Europas årsmøte i København.

Dette prosjektet har gjort Sex og Politikk synligere som en aktør i forhold til arbeid med seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk (SKK) – både i det skeive miljøet i Norge, overfor norske myndigheter lokalt og nasjonalt, og i vårt eget IPPF-nettverk. Det har også satt oss på kartet hos nye samarbeidspartnere og givere, som Fritt Ord og Amnesty International Norge. Mot slutten av 2017 startet arbeidet med en langfilm som en fortsettelse av kortfilmen.

Dokumentar om bilateralt samarbeid om seksualitetsundervisning

I oktober var Sex og Politikk på Kypros for å filme en dokumentar om samarbeidet mellom Sex og Politikk og Cyprus Family Planning Association (CFPA). Implementing Sexuality Education for Teens (I'MSET) var et bilateralt samarbeid mellom CFPA og Sex og Politikk, som også involverte barneombudet, lærerutdanningen og utdanningsmyndigheter på Kypros, finansiert med EØS-midler. Prosjektet resulterte i en undervisningsmanual for lærere, «Teachers' Manual for Delivering Comprehensive Sexuality Education», som nå er del av pensum for ungdomsskolen (middle school) på Kypros.

Formålet med filmen er å vise hvordan bilateralt samarbeid om seksualitetsundervisning og SRHR kan gjennomføres. Dokumentaren ble først vist i desember på IPPFs seksualitetsundervisningskonferanse i Oslo.

POSITIV OMTALE I MEDIA OM VÅRE SATSNINGSOMRÅDER

Sex og Politikk fikk flere oppslag om vårt påvirkningsarbeid og internasjonalt samarbeid i nasjonale medier. Mye av fokuset i 2017 var på den såkalte «munnskurvregelen» - Global Gag Rule, eller Mexico City Policy, gjeninnført av president Donald Trump i januar 2017. Bistandsaktuelt siterte vår daglige leder Tor-Hugne Olsen i flere oppslag. Dagbladet publiserte en felles kronikk med tittelen «Hun bestemmer. Ikke sant, Børge Brende?», skrevet av Tor-Hugne Olsen og Gro Lindstad, daglig leder i FOKUS Forum for kvinner og utvikling. Intervjuer med Thokozani Mbendera, daglig leder i vår søsterorganisasjon Family Planning Association Malawi, ble publisert i både Klassekampen og Dagsavisen, knyttet til Mbenderas deltagelse i Sex og Politikks arrangement «Universell helsetilgang (UHC) – tar Norge nok ansvar?» under Arendalsuka.

Presse i forbindelse med Uke 6

I Uke 6-kampanjeuka i kalenderårets uke 6 reiser Sex og Politikk Norge rundt for å sette fokus på seksualitetsundervisning. Turneen fikk oppmerksomhet i lokale medier og bidro til å sette normkritisk seksualitetsundervisning på agendaen i den offentlige debatten. Til sammen fikk Sex og Politikk 15 oppslag i lokal og nasjonal presse i forbindelse med Uke 6.

I 2017 markerte vi lanseringen av vårt nye temamateriell med et meget relevant tema - sosiale medier. Nytt i 2017 var også at vi for første gang oversatte deler av materialet til nynorsk og samisk, etter å ha fått mange forespørsler om dette.

Vi startet kampanjeuka på Songdalen ungdomsskole i Vest Agder. På miljøhuset i Tana i Finnmark lanserte vi vårt første undervisningsmaterieell på samisk. Vi besøkte Trondheim under Tråante, feiringen av 100-årsjubileet av samenes første landsmøte.

På et åpent lunsjmøte med lokale politikere i Fredrikstad snakket vi om regjeringens nye strategi for seksuell helse «Snakk om det!» og diskuterte hvordan sikre barn, unge og sårbare grupper kunnskap og kompetanse om kropp, grenser, seksualitet og seksuell helse på lokalt nivå. Vi arrangerte kurs for undervisere i seksualitetsundervisning, program for skoleelever og åpne medlemsmøter. Vi involverte våre lokale ambassadører og superbrukere, fagpersoner og politikere.

ARRANGEMENT OG MERKEDAGER

Sex og Politikk markerte i 2017 flere dager viktige for vårt arbeid, blant annet på hjemmesiden og sosiale medier. På Verdens hiv-vaksinedag 18. mai ble kronikken «En vaksine mot hiv er mulig!», skrevet av daglig leder Tor-Hugne Olsen, styreleder Johannes Rindal, Karin Andersen (SV), Truls Wickholm (A) og Grunde Kreken Almeland (Unge Venstre), publisert på Dagsavisen Nye meninger. På den internasjonale prevensjonsdagen 26. september lanserte vi årets IPPFs I Decide-kampanjes rapport «Underserved and Overlooked» på norsk; «Underprioritert og oversett» i et arrangement i samarbeid med NORAD i deres lokaler.

Vi markerte også den internasjonale kvinnedagen 8. mars, den internasjonale befolkningsdagen 11. juli, den internasjonale dagen for trygg abort 28. september og den internasjonale hiv-dagen 1. desember.

Årsmøteseminar «She Decides - en festtale eller reell handling?»

«Seksuell og reproduktiv helse og rettigheter er grunnleggende for bærekraftig utvikling», understreket statssekretær Laila Bokhari da hun talte under årsmøteseminalet «She Decides - en festtale eller reell handling?» som Sex og Politikk arrangerte i samarbeid med FOKUS, Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål, den 22. mai. Seminalet viste bred enighet blant paneldeltagerne om viktigheten av å samarbeide,

både mellom land, mellom FN-organisasjoner og med sivilsamfunn, og å sørge for at seksuelle og reproduktive rettigheter og likestilling er en del av all innsats for en bærekraftig utvikling.

Seminalet fremhevet behovet for å se SRHR og likestilling i sammenheng og for viktigheten av et sterkt sivilsamfunn. I panelet satt statssekretær Laila Bokhari, UN Women-direktør Phumzile Mlambo-Ngcuka og daglig leder i FOKUS Gro Lindstad. Dette var første gang Sex og Politikk arrangerte seminar med UN Women-direktøren. Seminalet bidro til å synliggjøre hvor sentralt SRHR er for kvinners rettigheter.

«Seksuell og reproduktiv helse og rettigheter er grunnleggende for bærekraftig utvikling.»

Laila Bokhari

«Get Your Sh!t Together» - aktivismefestival

Den 2. og 3. september arrangerte Sex og Politiks ungdomsorganisasjon SNU aktivismefestivalen «Get your sh!t together». Festivalen ble arrangert som en motreaksjon til den stadige normaliseringen av høyreekstrem retorikk. Målet var å gi ungdom kunnskaper og ferdigheter som kunne gi dem verktøy, vilje og styrke til å ta til motmæle mot diskriminerende holdninger og hatefulle ytringer. Festivalen var støttet av LNU og arrangert i samarbeid med en rekke andre ideelle organisasjoner.

Glimt fra prosjekter og arrangementer

Årsmøteseminar med Tor-Hugne Olsen, Laila Bokhari, Phumzile Mlambo-Ngcuka og Gro Lindstad

Get Your Sh!t Togheter - aktivismefestival

Dokumentarfilm "Kunsten å være syndig"

Dokumentarfilm om bilateralt samarbeid om seksualitetsundervisning

"Kunsten å være syndig" på Oslo Pride

SNU på Regnbuedagene, Bergen

Foto: Sex og Politikk og SNU

IV. ORGANISASJON

For første gang i vår historie har Sex og Politikk et tosifret antall ansatte. Med ti ansatte vil vår innsats for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) øke ytterligere.

ØKT ANTALL MEDLEMMER

Ved årets slutt hadde Sex og Politikk 158 enkeltmedlemmer og 15 medlemsorganisasjoner, mot 117 enkeltmedlemmer og 14 medlemsorganisasjoner i 2016.

Arrangementer og medlemsseminar

Vi har opprettholdt et høyt aktivitetsnivå og holdt til sammen 24 arrangementer hvorav seks var spesielt rettet mot våre medlemmer og nesten halvparten var utenfor Oslo.

Filmvisninger

Kortdokumentarfilmen «Kunsten å være synlig - samtaler med min skeive venn» ble vist åtte ganger, inkludert visningene i forbindelse med Pridearrangementer i Bergen 9. juni, Oslo 30. juni, Kristiansand 24. august, Trondheim 10. september og Tromsø 10. november. Temaet for Pride-festivalene i 2017 var fryktløs kjærlighet, og vi hadde derfor paneler i forbindelse med disse visningene hvor dette temaet ble diskutert. Her stilte deltakere fra religiøse miljøer hvor LHBT-problematikk fremdeles er krevende, menneskerettighetsorganisasjoner og politikere - inkludert ordføreren i Bergen og varaordførerne i Oslo og Trondheim. I tillegg hadde filmen to visninger på Oslo Fusion filmfestival i Oslo og en visning på Kortflixfestivalen i september.

Seminarer

Til sammen arrangerte vi åtte seminar som omhandlet tema knyttet til SRHR i Norge og internasjonalt:

Vi hadde tre åpne seminarer om seksualitetsundervisning med temaet «Snakk om det - gjør noe!»;

- 9. februar, sammen med lokale politikere i Fredrikstad,
- 17. august, sammen med 12 andre organisasjoner under Arendalsuka,
- 28. november, sammen med ungdomspartiene i forbindelse med lanseringen av Uke 6.

- Årsmøteseminar 22. mai med motreaksjonen til USA sin munnkurvregel, «She Decides»-bevegelsen, som hovedtema i paneldiskusjon mellom UN Women, sivilt samfunn og UD.

I tillegg arrangerte vi to seminar knyttet til bærekraftsmålene;

- 14. august, om universell helsetilgang under Arendalsuka.
- 17. oktober, sammen med FN-organisasjonene og Høyskolen i Oslo og Akershus lanserte vi årsrapporten til FNs befolkningsfond (UNFPA).
- Verdens prevensjonsdag 26. september ble markert med et stort arrangement sammen med Norad i deres lokaler i Oslo.

- Åpent møte 4. desember i samarbeid med Sex og samfunn og Prosjenteret om hvordan inkludere bytte og salg av sex i seksualitetsundervisningen.

Medlemsmøter

Vi hadde fem møter som var spesielt rettet inn mot våre medlemmer, men hvor også andre deltok, og to strategiske seminarer for å styrke samarbeidet blant medlemsorganisasjonene.

- 6. februar, under Uke 6-kampanjeuka, arrangerte vi første medlemsmøte i Kristiansand.
- 8. februar under Tråante i Trondheim, arrangerte vi et åpent medlemsmøte «Skeiv i Sapmi», med leder av Sápmi Pride 2016.
- 21. februar belyste representanter fra sivilt samfunn og Utenriksdepartementet temaet «Trumps munnkurvregel og SRHR i internasjonal politikk».
- 22. mai avholdt Sex og Politikk årsmøte.
- 16. november avholdt vi åpent medlemsmøte «Innsatte og seksualitet» i Kristiansand.

19. august arrangerte vi medlemsskolering om seksuelle rettigheter med fokus på Malawi. Direktøren for vår søsterorganisasjon Family Planning Association Malawi deltok sammen med IPPF og Norad.

I tillegg arrangerte vi to strategimøter for medlemsorganisasjonene for å se hvordan samarbeidet kunne styrkes ytterligere:

- Det første 13. juni om vårt arbeid med seksualitetsundervisning i Norge.
- Det andre 20. november om vårt arbeid internasjonalt, der vi diskuterte arbeidet framover og hvordan styrke hverandre.

Både medlemsskoleringen og strategimøtene var nye av året og ble vurdert positivt av deltakerne.

Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom (SNU)

Sex og Politikks ungdomsorganisasjon, Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom (SNU), har i løpet av 2017 vokst og styrket sin rolle og synlighet som en aktiv pådriver for SRHR, både nasjonalt og internasjonalt. SNU hadde i 2017 en imponerende økning av medlemmer på 467% til 70 medlemmer, og fikk over 600 nye følgere på sin Facebookside: facebook.com/snuorg. Ungdomsorganisasjonen avholdt fire medlemsmøter i løpet av året, og arrangerte i tillegg flere foredrag, kurs og åpne debatter om diverse temaer knyttet til SRHR.

International Planned Parenthood Federation (IPPF)

Sex og Politikk har i løpet av året styrket vårt engasjement i vår internasjonale paraplyorganisasjon IPPF betydelig ved å delta aktivt på deres arrangementer og initiere egne utvekslinger med enkeltmedlemmer i organisasjonen. Det viktigste arrangementet var i desember da vi inviterte alle IPPFs medlemsorganisasjoner med seksualitetsundervisningsarbeid til Oslo for å utveksle erfaringer.

På IPPF European Networks (EN) årsmøte i juni ble vårt høye aktivitetsnivå kronet med suksess i og med at vår styreleder Johannes Rindal ble valgt inn i styret for IPPF for de neste to årene.

Stortingets nettverk for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter

Sex og Politikk har vært sekretariat for Stortingets SRHR-nettverk siden oppstarten i 2005. I løpet av 2017 har nettverket vært veldig aktivt i forhold til Trump administrasjonens gjeninnføring av Mexico City Policyen i januar. Hele 37 stortingsrepresentanter skrev under på et europeisk opprop mot policyen, kun det danske Folketinget hadde flere underskrifter av alle parlamentene i Europa.

Også Stortingsnettverket har økt sin internasjonale tilstedeværelse og i mai ble Heidi Lunde Nordby (H) valgt inn i styret til nettverkets europeiske paraplyorganisasjon European Parliamentary Forum for Development and Population (EPF). Det er første gang en norsk stortingsrepresentant har sittet i styret til EPF.

I løpet av stortingsperioden 2013-2017 har nettverket vokst jevnt og trutt og ved avslutningen av forrige stortingsperiode hadde 32 stortingsrepresentanter meldt seg inn i nettverket. Av disse ble kun 19 gjenvalgt til det nye Stortinget. Ved slutten av året har imidlertid nettverket hele 34 medlemmer, fra alle partiene på Stortinget. På oppstartsmøtet til nettverket

den 29. november ble Heidi Lunde Nordby (H) valgt som nettverkets leder og Kari Elisabeth Kaski (SV) som nestleder.

Årsmøte i Sex og Politikk 2017

22. mai avholdt Sex og Politikk årsmøte. Policydokument om seksuelle rettigheter ble vedtatt, årsmeldingen for 2016 ble presentert og godkjent, virksomhetsplanen for 2018 ble diskutert og vedtatt og nytt styre ble valgt. Vi ønsket velkommen til ny nestleder Elisabeth T. Swärd fra Norske Kvinners Sanitetsforening (N.K.S.) og to nye styremedlemmer; stortingsrepresentant Heidi Nordby Lunde (H) og psykolog Reidar Jessen.

Representanter fra Sex og Politikk, Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom (SNU), IPPFs sekretariat og Stortingets nettverk for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (APPG)

Foto: Sex og Politikk

STYRE

Styret fram til årsmøte 22. mai 2017 besto av:

Styreleder: Johannes Rindal

Nestleder: Anneli Rønes

Styremedlemmer: Elisabeth T. Swärd, Norske Kvinners Sanitetsforening (N.K.S.)
Elisabeth Hartmann
Joar Svanemyr
Lars Arnesen
Stine Nygård

Varamedlemmer: Hildegunn Bomnes, Stiftelsen Amatheia
Andrea Lie

Styret etter årsmøte 22. mai 2017 består av:

Styreleder: Johannes Rindal

Nestleder: Elisabeth T. Swärd, Norske Kvinners Sanitetsforening (N.K.S.)

Styremedlemmer: Elisabeth Hartmann
Reidar S. Jessen
Heidi Nordby Lunde
Joar Svanemyr
Maria Lægreid Haldorsen, Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom

Varamedlemmer: Hildegunn Bomnes, Stiftelsen Amatheia
Andrea Lie

SEKRETARIAT

Sekretariatet i Sex og Politikk besto per 31. desember 2017 av:

Daglig leder:	Tor-Hugne Olsen
Seniorrådgiver SRHR internasjonalt:	Kjersti Augland
Seniorrådgiver seksualitetsundervisning:	Charlotte Andersen
Seniorrådgiver seksualitetsundervisning:	Ellen Marie Hansen
Seniorrådgiver seksualitetsundervisning:	Marianne Støle-Nilsen
Rådgiver SRHR internasjonalt:	Kai Viljar Eidsvik
Rådgiver kommunikasjon og administrasjon:	Snezana Krizan
Ungdomskoordinator (40%):	Stine Nygård
Visuell kommunikasjon (20%):	Ibrahim Mursal
External Relations Adviser (IPPF):	Bo Jensen
Rådgiver administrasjon::	Anne Sofie Hansen

Sex og Politikk - Foreningen for seksuell
og reproduktiv helse og rettigheter
Org. nr.: 990 630 828
Christian Krohgs gate 34
0186 Oslo

SEX OG POLITIKK

har siden 1969 jobbet for å styrke og informere om seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR), både i Norge og internasjonalt.

FINN OSS

www.sexogpolitikk.no

Christian Krohgs gate 34
0186 Oslo

FØLG

[sopnorway](https://www.facebook.com/sopnorway)

[sexogpolitikk](https://www.instagram.com/sexogpolitikk)

[sexogpolitikk](https://twitter.com/sexogpolitikk)

KONTAKT

+47 22 11 55 13

post@sexogpolitikk.no